

Nr 28.

Av herr Ohlin m. fl., om upphävande av förordningen om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift).

Den nu utgående investeringsavgiften motiverades vid sin tillkomst hösten 1951 med angelägenheten att under då rådande exceptionella överkonjunktur begränsa investeringsverksamheten *särskilt* inom näringslivet. I syfte att stärka avgiftens investeringsdämpande effekt fastställdes att den endast skulle utgå för åren 1952 och 1953.

Från den meningsriktning vi representerar framfördes vissa principiella betänkligheter gentemot åtgärden. I den då avlämnade motionen framhölls bl. a.:

”För en fortsatt standardökning är en vidare utbyggnad, mekanisering och modernisering av produktionsapparaten en nödvändig förutsättning, liksom en bibehållen standard är beroende av produktionsapparatens upprätthållande. Att fördyra investeringarna medelst en skatt verkar därför åtminstone på längre sikt starkt ogynnsamt för produktionsutvecklingen.”

Såsom det ekonomiska läget då utvecklats sig med starka inflationstendenser, ville vi inte helt och hållet motsätta oss åtgärden. Vi yrkade dock att avgiften endast skulle utgå under ett år och upphöra med ingången av 1953.

Den allmänna konjunktursituationen är nu i betydande grad förändrad. Den starkt inflationistiska konjunktur, som rådde hösten 1951, föreligger inte längre. Därmed har den grundläggande motiveringen för investeringsavgiftens bibehållande bortfallit.

Även andra skäl gör det angeläget att avgiften avskaffas. Genom inflationen har den svenska industriens produktionskostnader stegrats kraftigt. Därmed har dess konkurrenskraft gentemot utlandet i hög grad försvagats. I årets statsverksproposition tecknar finansministern läget i detta avseende sålunda:

”De senaste årens pris- och inkomstförändringar har redan medfört en sådan förskjutning av kostnadsnivån inom det svenska näringslivet, att vår konkurrensförmåga gentemot utlandet hotar att allvarligt försämrats. Detta gäller för såväl exportindustrien som hemmamarknadsindustrien. Redan nu inger betalningsbalanssituationen betänkligheter. Valutatillflödet har upphört, och kalkylerna för år 1953 tyder på en valutautströmning av storleksordningen en halv miljard kronor.”

Finansministerns uttalande att läget gör det "ytterst angeläget, att näringslivet genom fortsatt rationaliseringsverksamhet söker sänka sina kostnader och därmed ökar vårt lands konkurrensförmåga" möter ingen gensaga. Men om man bedömer läget på detta sätt, om man — såsom finansministern — så starkt betonar farhågorna för valutasituationens utveckling och nödvändigheten att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft gentemot utlandet såväl på de utländska som inhemska marknaderna, då bör den naturliga slutsatsen bli, att bland erforderliga åtgärder ingår investeringsavgiftens slopande.

Investeringsavgiften utgör för närvarande utan tvekan ett hinder för de kostnadspressande rationaliseringsåtgärder, som är i så hög grad önskvärda. Det bör vidare uppmärksammas att bland de orsaksfaktorer, som ligger bakom de rådande svårigheterna att upprätthålla sysselsättningen, ligger också investeringsavgiften. Särskilt den del av verkstadsindustrien, som är inriktad på tillverkning av maskinutrustning av olika slag, har för närvarande en betydande känning av investeringsavgiften genom att de svenska kunderna i stor omfattning uppskjuter planerade maskininköp i avvaktan på investeringsavgiftens upphävande. Även om detta under inflationen var avgiftens egentliga syfte, så har lägets förändring nu gjort denna verkan icke önskvärd. Med hänsyn till det svenska näringslivets allmänt försvagade konkurrenskraft är avgiftens återhållande och kostnadsstegrande verkan skadlig. Den motverkar med andra ord sitt egentliga syftemål att medverka till erhållandet av en "normaliserad" ekonomi med hög sysselsättning. Finansministerns i annat sammanhang i årets finansplan uttryckta synpunkt att tyngdpunkten vid utformningen av beredskapsåtgärderna för sysselsättningens upprätthållande bör läggas "vid olika former för stöd åt företagsrationalisering, som gör det möjligt för företag att hålla sin normala verksamhet i gång och som vad beträffar exportföretagen kan förbättra deras konkurrensläge på utlandsmarknaderna", kan här bringas i erinran.

Finansministern anser emellertid — trots lägets tydliga indikationer — att investeringsavgiften tills vidare bör bibehållas under året. Såsom framgått av det ovan anförda bedömer vi lägets krav annorlunda på denna punkt. Vi vill vidare understryka, att ett snart tillkännagivande från statsmakternas sida om investeringsavgiftens slopande för innevarande år skulle vara av stort värde för näringslivet. Den ovisshet, som finansministern önskar upprätthålla om statsmakternas handlande på denna punkt, är till övervägande delen skadlig.

Investeringsavgiften har såsom förut påpekats inte motiverats utifrån fiskalska hänsyn. Angelägenheten att söka stärka vårt näringslivs konkurrensförmåga och att värna sysselsättningsmöjligheterna bör i denna fråga ensam vara avgörande.

Fullföljande våra yrkanden från såväl 1951 som 1952 års höstriksdagar och med hänvisning till det ovan anförda föreslår vi,

att riksdagen för sin del måtte antaga följande

Förslag till
förordning

angående upphävande av förordningen den 14 december 1951 (nr 794) om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift).

Häri genom förordnas, att förordningen den 14 december 1951 (nr 794) om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift) upphäves från och med ingången av 1953, dock att förordningen fortfarande skall gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953.

Stockholm den 16 januari 1953.

Bertil Ohlin.

Wald. Svensson.

Filip Kristensson
i Osby.

Ragnhild Sandström.

Sven Wedén.